

TEMEL AB TERİMLERİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY FOR EU AFFAIRS

TEMEL AB TERİMLERİ

İçindekiler

TEMEL AB TERİMLERİ	1
Açılış Kriteri	1
Aday Ülke	1
Amsterdam Antlaşması	1
Avro Alanı	2
Avro Grubu	2
Avrokrat	2
Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu	2
Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu'nu Kuran Antlaşma	2
Avrupa Bayrağı	3
Avrupa Bilgi Merkezleri	3
Avrupa Birliği - AB	4
Avrupa Birliği Adalet Divanı - ABAD	4
Avrupa Birliği Ajansları	5
Avrupa Birliği Antlaşması	8
Avrupa Birliği Danışma Organları	8
Avrupa Birliği Konseyi	8
Avrupa Birliği Müktesebatı	9
Avrupa Birliği Resmi Gazetesi	9
Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı	10
Avrupa Birliği Vatandaşlığı	10
Avrupa Birliği Zirvesi	10
Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu	11
Avrupa Dış Eylem Servisi	12
Avrupa Ekonomik Alanı-AEA	12
Avrupa Ekonomik Topluluğu-AET	13
Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma	14
Avrupa Gönüllü İnsani Yardım Topluluğu	14
Avrupa Günü	14
Avrupa Komisyonu	14
Avrupa Komşuluk Politikası	17

T.C.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

Adres: Mustafa Kemal Mah. 2082.Cad. No: 4

06800 Bilkent /ANKARA

Telefon: 0 (312) 218 13 00 • Faks: 0 (312) 218 14 64

www.ab.gov.tr

Avrupa Konseyi	17
Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu-AKÇT	18
Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma	19
Avrupa Marşı	19
Avrupa Merkez Bankası	19
Avrupa Ombudsmanı	20
Avrupa Parlamentosu	20
Avrupa Savcılığı Ofisi	21
Avrupa Savunma Ajansı	21
Avrupa Sosyal Fonu	21
Avrupa Tek Senedi	22
Avrupa Topluluğu	22
Avrupa Yatırım Bankası	23
Beyaz Kitap	23
Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi	24
Birlik Programları	24
Bölgeler Komitesi	25
Daimi Temsilciler Komitesi	25
Daimi Yapısal İşbirliği	26
Demokrasi Açığı	26
Derogasyon	26
Direktif	26
Ekonomik ve Parasal Birlik	27
Ekonomik ve Sosyal Komite	28
Eurojust	28
Europol	29
Genişleme	29
Görüş	29
Güçlendirilmiş İşbirliği	30
Hukuk Sözcüsü	30
Hükümetlerarası Konferans (HAK)	30
İlerleme Raporu	31
Kapanış Kriteri	31

Karar	31
Katılım Antlaşması	31
Katılım Ortaklığı Belgesi	31
Katılım Öncesi Ekonomik Program	32
Katılım Öncesi Strateji	32
Katılım Öncesi Yardım Aracı	33
Katmanlı Yetki İlkesi	33
Kopenhag Kriterleri	33
Kurucu Antlaşmalar	34
Lizbon Antlaşması	34
Lizbon Stratejisi	35
Maastricht Kriterleri	35
Müzakere Fasılları	35
Nice Antlaşması	37
Nitelikli Çoğunluk	38
Olağan Yasama Usulü	38
Orantılılık İlkesi	38
Ortak Dış ve Güvenlik Politikası	38
Özel Yasama Usulü	39
Politika ve Güvenlik Komitesi	40
Sayıştay	40
Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu	40
Tavsiye	40
Tüzük	41
Ulusal Program	41
Uyum Fonu	41
Uzlaşma Komitesi	41
Vatandaş Girişimi	42
Yeşil Kitap	42
Yetkilendirilme İlkesi	42

TEMEL AB TERİMLERİ

Açılış Kriteri

(Opening Benchmark)

Üyelik müzakerelerinde, bir müzakere faslının açılabilmesi için Avrupa Birliği Konseyi tarafından belirlenen kriterlerdir. Açılış kriterleri, Avrupa Birliği mevzuatına uyum amacıyla herhangi bir mevzuatın çıkarılması, idari kapasitenin geliştirilmesi ya da yapılacak çalışmaları gösteren bir strateji ya da eylem planı hazırlanması gibi hususları kapsayabilir.

Aday Ülke

(Candidate Country)

Avrupa Birliği'ne üye olmak için katılım müzakerelerini sürdüren ülkelere verilen addır. Aday ülke ilan edilebilmek için Kopenhag siyasi kriterlerini yerine getirmek gerekmektedir. Hâlihazırda, aday ülkeler Türkiye, Hırvatistan, İzlanda, Makedonya ve Karadağ'dır. Bosna-Hersek, Arnavutluk, Kosova ve Sırbistan ise potansiyel aday ülkelerdir.

Amsterdam Antlaşması

(The Treaty of Amsterdam)

2 Ekim 1997 tarihinde Amsterdam'da imzalanan ve 1 Mayıs 1999 tarihinde yürürlüğe giren Antlaşmadır. Bu Antlaşma ile, Kurucu Antlaşmalara değişiklikler getirilmiştir. Söz konusu değişiklikler esas itibarıyla; nitelikte çoğunlukla karar verilen alanların sayısının ve Avrupa Parlamentosu'nun karar alma sürecindeki rolünün artırılmasını, Topluluğun istihdam, ortak ticaret politikası, halk sağlığı, çevre ve tüketicinin korunması alanlarındaki yetkilerinin genişletilmesini ve bütünleşme yolunda daha hızlı ilerlemek isteyen ülkelere belli koşullar altında bu imkanın tanınmasını içermektedir.

Avro Alanı

(Eurozone)

Para birimi olarak avroyu kabul eden Avrupa Birliği üye devletlerinin oluşturduğu alandır. Hâlihazırda Avro Alanında bulunan üye devletler şunlardır: Fransa, Almanya, İtalya, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, İrlanda, Finlandiya, Avusturya, İspanya, Portekiz, Yunanistan, Estonya, Slovenya, Slovakya, Malta ve GKRY.

Avro Grubu

(Eurogroup)

Avro alanını oluşturan ülkelerin maliye bakanları tarafından gerçekleştirilen toplantılardır.

Avrokrat

(Eurocrat)

Avrupa Birliği kurumlarında çalışan bürokratlardır.

Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu

(European Atomic Energy Community)

25 Mart 1957 tarihinde Roma'da imzalanan ve 1 Ocak 1958 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu'nu Kuran Antlaşma ile oluşturulan Topluluktur. Topluluğun amacı, nükleer enerji endüstrisinin geliştirilmesi ve bu endüstrinin barışın korunmasına hizmet etmesidir. Hâlihazırda mevcudiyetini sürdürmektedir.

Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu'nu Kuran Antlaşma

(Treaty establishing the European Atomic Energy Community)

25 Mart 1957 tarihinde Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg arasında Roma'da imzalanan ve 1 Ocak 1958 tarihinde yürürlüğe giren Antlaşmadır. Bu Antlaşma ile Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) kurulmuştur.

Avrupa Bayrağı

(European Flag)

Mavi zemin üzerine 12 sarı yıldızdan oluşan bayraktır. Yıldızlar, Avrupa halkları arasındaki dayanışmayı ve uyumu simgeler. Yıldızların 12 tane olmasının nedeni, 12 sayısının geleneksel olarak mükemmeliyeti ve birliği sembolize etmesidir. Bayrak ilk defa Avrupa Konseyi tarafından 1955 yılında kullanılmaya başlanmış, 1985 yılında Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları tarafından AB'nin resmi amblemi olarak kabul edilmiştir.

Avrupa Bilgi Merkezleri

(Euro-Info Centers):

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ) Avrupa Birliği ve Tek Pazara uyumunu hızlandırmak amacıyla Avrupa Komisyonu tarafından 1987 yılında kurulmaya başlanan KOBİ Bilgi Ağı'na verilen addır. Bilgi ağının amacı, Avrupa Komisyonu ile KOBİ'leri yakınlaştırmaktır. Bu amaca

yönelik olarak 46 ülkede kurulan 300'ü aşkın Avrupa Bilgi Merkezi ile, KOBİ'lere bilgi ve desteğin sağlanması ve KOBİ'ler arasında ticari işbirliklerin oluşturulması hedeflenmektedir. Türkiye'de 19 ilde (Adana, Ankara, İstanbul, Eskişehir, Mersin, Trabzon, Samsun, Bursa, Denizli, Van, Edirne, İzmir, Antalya, Diyarbakır, Gaziantep, Kayseri, Konya, Şanlıurfa, Kocaeli) faaliyet gösteren Avrupa Bilgi Merkezleri, toplumu AB konusunda bilgilendirmeyi, AB-Türkiye hakkındaki önyargıların ortadan kaldırmayı, halka yönelik doğru ve düzenli bilgi akışını sağlamayı amaçlamaktadır.

Avrupa Birliği-AB

(European Union-EU)

7 Şubat 1992 tarihinde Maastricht'te imzalanan ve 1 Kasım 1993 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Birliği Antlaşması ile oluşturulan Birliktir. Avrupa Birliği kavramı, Avrupa Toplulukları (AKÇT, AET, AAET) aracılığıyla izlenen hedef ve politikaların yanı sıra Avrupa Birliği Antlaşması ile getirilen iki yeni eylem alanının (Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ve Adalet ve İçişleri Alanında İşbirliği) kapsadığı hedef ve politikaları bir bütün olarak ifade etmek üzere de kullanılmıştır. 1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren ve Kurucu Antlaşmalarda değişiklik yapan Lizbon Antlaşması'yla Avrupa Topluluğu ifadesinin yerini Avrupa Birliği ifadesi almıştır.

Avrupa Birliği Adalet Divanı - ABAD

(Court of Justice of the European Union - CJEU)

Kurucu Antlaşmaların yorumlanmasında ve uygulanmasında hukuka uygunluğu sağlayan Avrupa Birliği kurumudur. Adalet Divanı, Genel Mahkeme ve ihtisas mahkemelerinden oluşur. Adalet Divanı, her üye devletten bir hakimden, Genel Mahkeme ise her üye devletten en az bir hakimden oluşur. Adalet Divanına hukuk sözcüleri yardımcı olur. Avrupa Birliği Adalet Divanı, bir üye devlet, Birlik kurumu veya gerçek ya da tüzel kişi tarafından açılan davalar hakkında karar verir. Ayrıca, üye devlet

mahkemelerinin talebi üzerine, Birlik hukukunun yorumlanması veya Birlik kurumları tarafından kabul edilen tasarrufların geçerliliği hakkında ön karar verir.

Avrupa Birliği Ajansları

(European Union Agencies)

Teknik, bilimsel veya idari nitelikte spesifik bir görevi yerine getirmek üzere kurulmuş, tüzel kişiliğe sahip Avrupa Birliği organlarıdır. Hâlihazırda, farklı adlar taşıyan 36 Avrupa Birliği ajansı bulunmaktadır.

- **Avrupa Eğitim Vakfı** (European Training Foundation-ETF)
- **Topluluk Bitki Çeşitleri Ofisi** (Community Plant Variety Office-CPVO)
- **Avrupa Birliği Organları Tercüme Merkezi** (Translation Centre for the Bodies of the European Union-CdT)

- **Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi** (European Food Safety Authority-EFSA)
- **Avrupa İlaç Ajansı** (European Medicines Agency-EMA)
- **İç Pazar Uyumlaştırma Ofisi** (Office for Harmonisation in the Internal Market (Trade Marks and Designs)-OHIM)
- **Avrupa Çevre Ajansı** (European Environment Agency-EEA)
- **Avrupa İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı** (European Agency for Safety and Health at Work-EU-OSHA)
- **Avrupa Yaşam ve Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi Vakfı** (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions-EUROFOUND)
- **Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığını İzleme Merkezi** (European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia-EUMC)
- **Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi** (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction-EMCDDA)
- **Avrupa Mesleki Eğitim Geliştirme Merkezi** (European Centre for the Development of Vocational Training-Cedefop)
- **Avrupa Hava Güvenliği Ajansı** (European Aviation Safety Agency-EASA)
- **Avrupa Deniz Güvenliği Ajansı** (European Maritime Safety Agency-EMSA)
- **Avrupa Ağ ve Bilgi Güvenliği Ajansı** (European Network and Information Security Agency-ENISA)
- **Avrupa Birliği Uydu Merkezi** (European Union Satellite Centre-EUSC)
- **Avrupa Birliği Güvenlik Araştırmaları Enstitüsü** (European Union Institute for Security Studies-ISS)
- **Avrupa Savunma Ajansı** (European Defence Agency-EDA)

- **Europol**
- **Eurojust**
- **Avrupa Dış Sınırlarda Operasyonel İşbirliği Yönetimi Ajansı** (European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders-FRONTEx)
- **Topluluk Balıkçılık Kontrol Ajansı** (Community Fisheries Control Agency-CFCA)
- **Avrupa Cinsiyet Eşitliği Enstitüsü** (European Institute for Gender Equality-EIGE)
- **Avrupa Araştırma Konseyi Yürütme Ajansı** (European Research Council Executive Agency-ERC Executive Agency)
- **Avrupa Kimyasallar Ajansı** (European Chemicals Agency-ECHA)
- **Trans-Avrupa Ulaştırma Ağı Yürütme Ajansı** (Trans-European Transport Network Executive Agency -TEN-T EA)
- **Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı** (European Union Agency for Fundamental Rights-FRA)
- **Rekabet Edebilirlik ve Yenilik Yürütme Ajansı** (Executive Agency for Competitiveness and Innovation -EACI)
- **Araştırma Yürütme Ajansı** (Research Executive Agency-REA)
- **Sağlık ve Tüketiciler Yürütme Ajansı** (Executive Agency for Health and Consumers-EAHC)
- **Enerji Regülatörleri İşbirliği Ajansı** (Agency for the Cooperation of Energy Regulators-ACER)
- **Avrupa Hastalıkların Önlenmesi ve Kontrolü Merkezi** (European Centre for Disease Prevention and Control-ECDC)
- **Avrupa Demiryolları Ajansı** (European Railway Agency-ERA)
- **Avrupa Küresel Uydu Sistemleri Denetim Otoritesi** (The European GNSS Supervisory

- Authority-GSA)
- **Avrupa Polis Koleji** (CEPOL)
- **Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansı** (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency-EACEA)

Avrupa Birliği Antlaşması (Treaty on the European Union)

7 Şubat 1992 tarihinde Hollanda'nın Maastricht kentinde imzalanan ve 1 Kasım 1993 tarihinde yürürlüğe giren Antlaşmadır. Söz konusu Antlaşma, Avrupa Topluluklarını Kuran Antlaşmalara getirdiği değişikliklerin yanı sıra, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun adını Avrupa Topluluğu olarak değiştirmiştir. Ayrıca, üye devlet hükümetleri arasındaki işbirliğinin önem taşıdığı iki yeni eylem alanı oluşturmuştur: Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ve Adalet ve İçişleri Alanında İşbirliği. Antlaşma, anılan iki yeni eylem alanını ve bağımsız varlıklarını muhafaza etmek kaydıyla üç Topluluğu (AKÇT, AT, AAET) Avrupa Birliği ortak çatısı altında toplamıştır.

Avrupa Birliği Danışma Organları

(Advisory Bodies of the European Union)

Avrupa Birliği kurumlarından Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon'a yardımcı olmak üzere kurulan Ekonomik ve Sosyal Komite ile Bölgeler Komitesi'ni ifade eder.

Avrupa Birliği Konseyi

(Council of the European Union)

Üye devlet hükümetlerinin bakan düzeyinde temsil edildiği Avrupa Birliği kurumudur. Konsey, gündeme göre farklı bakanların katılımıyla oluşur (Genel İşler Konseyi, Çevre Bakanları Konseyi, Tarım Bakanları Konseyi, Ekonomik ve Mali İşler Bakanları Konseyi gibi). Genel İşler Konseyi, farklı Konsey oluşumlarının çalışmaları arasında tutarlılığı sağlar. Konsey, Avrupa Parlamentosu ile birlikte, yasama ve bütçe işlevlerini yerine getirir.

Konsey'e çalışmalarında üye devlet hükümetlerinin daimi temsilcilerinden oluşan bir komite yardım eder.

Lizbon Antlaşması ile, Genel İşler Konseyi dışındaki Konsey oluşumlarının başkanlığının, 18 aylık sürelerle 3 üye devletten oluşan takımlar halinde rotasyon usulüyle yerine getirilmesi öngörülmüştür.

Avrupa Birliği Müktesebatı

(Union Acquis)

Başta Kurucu Antlaşmaları ve bu Antlaşmalar uyarınca kabul edilen ikincil mevzuatı ve Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD) kararlarını içermektedir. Diğer yandan, kurumlar arası anlaşmalar, ilke kararları, bildirimler, tavsiyeler, yönlendirici ilkeler gibi Avrupa Birliği çerçevesinde kabul edilen ve hukuki bağlayıcılığı olan veya olmayan işlemler müktesebat kapsamına girmektedir. Ayrıca, Avrupa Birliği tarafından veya Avrupa Birliği ve üye devletler tarafından birlikte akdedilen uluslararası anlaşmalar ve üye devletlerin Birlik faaliyetlerine ilişkin olarak aralarında akdettikleri uluslararası anlaşmalar da bu kapsamda yer almaktadır. Avrupa Birliği müktesebatı sürekli gelişmektedir. Müktesebatın her sene ortalama 5.000 sayfa arttığı ve hâlihazırda yaklaşık 120.000 sayfadan oluştuğu tahmin edilmektedir. Avrupa Birliği'ne üye olmak isteyen ülkelerin bu müktesebata uyum sağlamaları gerekmektedir.

Avrupa Birliği Resmi Gazetesi

(Official Journal of the European Union)

Avrupa Birliği'nin 23 resmi dilinde çıkartılan günlük resmi gazetedir. Daha önce Avrupa Toplulukları Resmi Gazetesi adıyla yayımlanan bu gazete, Nice Antlaşması'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte Avrupa Birliği Resmi Gazetesi adını almıştır.

Resmi Gazete L, C ve S olmak üzere üç seri halinde yayımlanmaktadır. L serisinde; tüzükler, direktifler, kararlar, tavsiyeler ve görüşler yer almaktadır. C serisinde;

mevzuat tasarımları, Avrupa Birliği Adalet Divanı kararları, Avrupa Parlamentosu tutanakları, Sayıştay raporları, Bölgeler Komitesi ve Ekonomik ve Sosyal Komite'nin görüşleri ve raporları, Avrupa Birliği kurumlarında istihdam edileceklerle ilişkin duyurular ve Avrupa Birliği programlarına ilişkin çağrılar yer almaktadır. S serisinde ise ihale duyuruları yer almaktadır.

Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı

(Charter of Fundamental Rights of the European Union)

Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon tarafından, 7 Aralık 2000 tarihinde Nice'de imzalanan Şart'tır. Resmi bir beyan niteliğinde olan ve Avrupa Birliği üyesi devletlerin ortak anayasal değerlerine dayanan Şart, temel hak ve özgürlüklere ilişkin hükümler içermektedir.

Lizbon Antlaşması ile getirilen düzenleme çerçevesinde Şartta yer alan haklar, özgürlükler ve ilkeler Avrupa Birliği tarafından tanınmıştır. Şart, Kurucu Antlaşmalarla aynı hukuki değere sahip olacak şekilde Avrupa Birliği müktesebatının parçası olmuştur.

Avrupa Birliği Vatandaşlığı

(European Union Citizenship)

Avrupa Birliği Antlaşmasıyla Avrupa Birliği üyesi ülkelerin vatandaşlarına tanınmış bir statüdür. Bir üye devletin uyruğunda bulunan her kişi Birlik vatandaşıdır. Birlik vatandaşlığı ulusal vatandaşlığa ilave nitelikte olup, onun yerini almaz. Birlik vatandaşları, Kurucu Antlaşmalar çerçevesinde, üye devletlerin topraklarında serbestçe dolaşma ve ikamet etme hakkına sahiptir.

Avrupa Birliği Zirvesi

(European Council)

Avrupa Birliği Zirvesi, üye devletlerin devlet ve hükümet başkanları ile Zirve Başkanı ve Komisyon Başkanı'ndan oluşur. Zirve, Birliğin gelişimi için gerekli itici gücü

sağlamak ve bu amaçla genel siyasi yönelimleri ve öncelikleri belirlemekle görevlidir. Yılda en az iki kez toplanır. Zirvelerin, Avrupa Birliği Konseyi dönem başkanlığını yürüten üye devlet tarafından düzenlenmesi yönündeki hüküm Lizbon Antlaşması ile değiştirilerek "Avrupa Birliği Zirvesi Başkanlığı" sistemi getirilmiştir. Bu sisteme göre, Başkan, Avrupa Birliği Zirvesi tarafından, bir defaya mahsus olmak üzere yenilenebilen iki buçuk yıllık bir süre için seçilir. Başkan'ın temel görevleri, Zirve toplantılarına başkanlık etmek, Zirve çalışmalarına katkı sağlamak ve her Zirve toplantısından sonra Avrupa Parlamentosu'na rapor sunmaktır.

Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu

(European Regional Development Fund)

Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu, 1975 yılında kurulmuştur. Fon, kalkınmada geri kalmış bölgelerin kalkınmasına, yapısal uyumuna ve gerileyen sanayi bölgelerinin dönüştürülmesine katılmak suretiyle, Birlik'teki başlıca bölgesel dengesizliklerin düzeltilmesine katkıda bulunmayı amaçlar.

Avrupa Dış Eylem Servisi

(European External Action Service)

Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'ne, Birliğin Ortak Dış ve Güvenlik Politikasını yürütme konusunda yardımcı olmak üzere kurulmuştur. Bu Servis, üye devletlerin diplomatik birimleri ile işbirliği halinde çalışır; Konsey ve Komisyon'un Genel Sekreterliklerinin ilgili bölümlerinde görevli memurlar ile üye devletlerin diplomatik birimlerince görevlendirilmiş personelden oluşur.

Avrupa Ekonomik Alanı-AEA

(European Economic Area)

Avrupa Toplulukları ile EFTA üyesi 7 ülke (Avusturya, Finlandiya, İsveç, İsviçre, İzlanda, Liechtenstein ve Norveç) arasında 2 Mayıs 1992'de imzalanan ve 1 Ocak 1994'te yürürlüğe giren Anlaşma ile Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) oluşturulmuştur. Taraflar arasında, iç pazara ilişkin Avrupa Birliği müktesebatı temelinde, malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımının sağlanması amaçlanmaktadır. İsviçre, 6 Aralık 1992'de

yapılan referandumun olumsuz sonuçlanması üzerine AEA'nın dışında kalmıştır. 1995 yılında Avusturya, Finlandiya ve İsveç'in Avrupa Birliği'ne katılmaları üzerine, söz konusu Anlaşmaya taraf olarak yalnızca İzlanda, Liechtenstein ve Norveç kalmıştır.

Avrupa Ekonomik Topluluğu-AET

(European Economic Community)

25 Mart 1957 tarihinde Roma'da imzalanan ve 1 Ocak 1958 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma ile oluşturulan Topluluktur. Topluluğun amacı, bir ortak pazar oluşturulması ve Topluluğa üye devletlerin ekonomik politikalarının aşamalı olarak yaklaştırılması suretiyle, Topluluk'ta ekonomik faaliyetlerin uyumlu bir şekilde geliştirilmesini, sürekli ve dengeli bir büyümeyi, istikrarı, yaşam standardının yükselmesini ve üye devletler arasında daha sıkı ilişkilerin kurulmasını teşvik etmektir. Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun adı, 7 Şubat 1992 tarihinde Maastricht'te imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması ile Avrupa Topluluğu olarak değiştirilmiştir.

Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma

(Treaty establishing the European Economic Community)

25 Mart 1957 tarihinde Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg arasında Roma'da imzalanan ve 1 Ocak 1958'de yürürlüğe giren Antlaşmadır. Bu Antlaşma ile Avrupa Ekonomik Topluluğu kurulmuştur.

Avrupa Gönüllü İnsani Yardım Topluluğu

(European Voluntary Humanitarian Aid Corps)

Genç Avrupalıların, Avrupa Birliği'nin insani yardım operasyonlarına katkı vermek üzere bir araya gelmesini ifade eder.

Avrupa Günü

(Europe Day)

Schuman Bildirisi'nin açıklandığı 9 Mayıs 1950 tarihi esas alınarak, her yılın 9 Mayıs günü, Avrupa Günü olarak kutlanmaktadır.

Avrupa Komisyonu

(European Commission)

Birliğin genel çıkarlarını temsil eden Avrupa Birliği kurumudur. Komisyon, görevlerini yerine getirirken üye devletlerin çıkarlarından bağımsız hareket eder. Antlaşmaların ve ikincil mevzuatın uygulanmasını sağlar. Bütçeyi uygular. Birliğin yasama tasarrufları, Antlaşmalarda aksi öngörülmedikçe, ancak Komisyon'un önerisi üzerine kabul edilebilir. Ortak dış ve güvenlik politikası ile Antlaşmalarda öngörülen diğer durumlar haricinde, Birliğin dış temsilini sağlar.

Komisyon bünyesinde aşağıdaki politikalar ve yardımcı hizmetler konularında Genel Müdürlük seviyesinde birimler bulunmaktadır:

Politikalar

- **Tarım ve Kırsal Kalkınma** (Agriculture and Rural Development-AGRI)
- **Bütçe** (Budget-BUDG)
- **İklim Konusunda Eylem** (Climate Action-CLIMA)
- **Rekabet** (Competition-COMP)
- **Ekonomik ve Mali İşler** (Economic and Financial Affairs-ECFIN)
- **Eğitim ve Kültür** (EAC)
- **İstihdam, Sosyal İşler ve İçerme** (Employment, Social Affairs and Inclusion-EMPL)
- **Enerji** (Energy-ENER)
- **İşletmeler ve Sanayi** (Enterprise and Industry- ENTR)
- **Çevre** (Environment-ENV)
- **Sağlık ve Tüketiciler** (Health and Consumers-SANCO)
- **İçişleri** (Home Affairs-HOME)
- **Bilgi Toplumu ve Medya** (Information Society and Media-INFOS)
- **İç Pazar ve Hizmetler** (Internal Market and Services-MARKT)
- **Adalet** (Justice-JUST)
- **Denizcilik ve Balıkçılık** (Maritime Affairs and Fisheries-MARE)
- **Hareketlilik ve Taşımacılık** (Mobility and Transport-MOVE)
- **Bölgesel Politika** (Regional Policy-REGIO)
- **Araştırma ve Yenilikçilik** (Research and Innovation-RTD)
- **Vergilendirme ve Gümrük Birliği** (Taxation and Customs Union-TAXUD)

Dış İlişkiler

- **Genişleme** (Enlargement-ELARG)
- **Kalkınma ve İşbirliği için Avrupa Yardımı** (EuropeAid Development & Cooperation – DEVCO)
- **Avrupa Dış Eylem Servisi** (European External Action Service-EEAS)
- **İnsani Yardım** (Humanitarian Aid-ECHO)
- **Ticaret** (Trade-TRADE)

Genel Hizmetler

- **Merkez Kütüphane** (Central Library)
- **İletişim** (Communication-COMM)
- **Avrupa Hileyle Mücadele Bürosu** (European Anti-Fraud Office-OLAF)
- **Eurostat** (ESTAT)
- **Tarihi arşivler** (Historical archives)
- **Ortak Araştırma Merkezi** (Joint Research Centre-JRC)
- **Yayın Ofisi** (Publications Office-OP)
- **Genel Sekreterlik** (Secretariat General-SG)

İç Hizmetler

- **Avrupa Politika Danışmanları Bürosu** (Bureau of European Policy Advisors-BEPA)
- **Avrupa Komisyonu Veri Koruma Görevlisi** (European Commission Data Protection Officer)
- **İnsan Kaynakları ve Güvenlik** (Human Resources and Security-HR)
- **Bilişim** (Informatics-DIGIT)
- **Altyapı ve Lojistik – Brüksel** (Infrastructures and Logistics - Brussels (OIB))
- **Altyapı ve Lojistik – Lüksemburg** (Infrastructures and Logistics - Luxembourg (OIL))
- **İç Denetim Servisi** (Internal Audit Service-IAS)
- **Tercüme** (Interpretation-SCIC)
- **Hukuk Servisi** (Legal Service-SJ)

- **İdari İşler ve Özlük Hakları Ofisi** (Office for Administration and Payment of Individual Entitlements-PMO)

- **Çeviri** (Translation-DGT)

Komisyon'da her üye devletten birer üye görev yapar. Hâlihazırda 27 üyeden oluşan Komisyon, Jose Manuel Barroso başkanlığında çalışmalarını sürdürmektedir.

Lizbon Antlaşması'yla, Komisyon'un, 1 Kasım 2014 tarihinden itibaren, üye devlet sayısının üçte ikisine karşılık gelen sayıda üyeden oluşması ve Komisyon üyelerinin, üye devlet vatandaşları arasından eşit rotasyon temelinde seçilmesi öngörülmüştür.

Avrupa Komşuluk Politikası

(European Neighbourhood Policy)

Avrupa Birliği'nin, komşu ülkelerle, Birliğin değerleri üzerine kurulan ve işbirliğine dayanan yakın ve barışçıl ilişkiler geliştirmesini ifade eder. Birlik bu amaçla komşu ülkelerle özel anlaşmalar yapar.

Avrupa Konseyi

(Council of Europe)

Avrupa Birliği kurumları olan Avrupa Birliği Konseyi veya Avrupa Birliği Zirvesi ile karıştırılmamalıdır. Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği kurumu değildir. 5 Mayıs 1949 tarihinde 10 Avrupa ülkesi (Belçika, Birleşik Krallık,

Danimarka, Fransa, Hollanda, İrlanda, İtalya, İsveç, Lüksemburg ve Norveç) arasında kurulan uluslararası bir örgüttür. Hâlihazırda, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 47 üyesi bulunmaktadır. Fransa'nın Strazburg kentinde yerleşiktir. Amaçları, insan haklarını, çoğulcu demokrasiyi ve hukukun üstünlüğünü korumak; Avrupa'nın kültürel kimliğine ve kültürel çeşitliliğine ilişkin bilinç oluşturmak ve bunların geliştirilmesini teşvik etmek; Avrupa toplumunun karşılaştığı azınlıklara karşı ayrımcılık, yabancı düşmanlığı, çevre kirliliği, AIDS, uyuşturucu, organize suçlar gibi sorunlara çözüm bulmak; siyasi ve hukuki reformları destekleyerek Avrupa'da demokratik istikrarın güçlendirilmesine yardımcı olmaktır. Hukukun üstünlüğü ilkesini benimseyen her Avrupa ülkesi, Avrupa Konseyi'ne üye olabilir.

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu-AKÇT

(European Coal and Steel Community-ECSC)

18 Nisan 1951 tarihinde imzalanan ve 23 Temmuz 1952 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma ile oluşturulan Topluluktur. Topluluğun amacı, üye devletlerin kömür-çelik üretimi ve dağıtımının uluslar üstü niteliğe sahip bir Yüksek Otoritenin yönetiminde gerçekleştirilmesi ve serbest

dolaşımın ve serbest rekabetin temin edildiği bir ortak pazarın kurulmasıdır. AKÇT Antlaşması, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 50 yıl süreyle akdedilmiş bir Antlaşma olduğundan, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu 23 Temmuz 2002 tarihi itibarıyla sona ermiştir.

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma

(Treaty establishing the European Coal and Steel Community)

18 Nisan 1951 tarihinde Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg arasında Paris'te imzalanan ve 23 Temmuz 1952 tarihinde yürürlüğe giren Antlaşmadır. Bu Antlaşma ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu kurulmuştur.

Avrupa Marşı

(European Anthem)

Avrupa Marşı'nın melodisi, 1823 yılında Ludwig Van Beethoven tarafından bestelenen Dokuzuncu Senfoni'nin "Ode to Joy" başlıklı son kısmından gelmektedir. 1972 yılında Avrupa Konseyi tarafından Avrupa Marşı olarak kabul edilen Marş, 1985 yılından bu yana Avrupa Birliği'nin de resmi marşı olarak kabul edilmektedir. Marş, AB üyesi ülkelerin marşlarının yerini almaz, ancak AB'nin benimsediği değerlerin bir simgesi olarak kabul edilir.

Avrupa Merkez Bankası

(European Central Bank)

1 Haziran 1998 yılında kurulmuştur. Avrupa Merkez Bankası ve ulusal merkez bankaları, Avrupa Merkez Bankaları Sistemini oluştururlar. Bu Sistemin temel hedefi, fiyat istikrarını korumaktır. Para birimi avro olan üye devletlerin merkez bankaları ile birlikte Birliğin para politikasını yürütür. Avro ihracına izin verme konusunda tek yetkilidir.

Avrupa Ombudsmanı

(European Ombudsman)

Avrupa Birliği vatandaşlarının, Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarının faaliyetlerine ilişkin kötü yönetim vakalarıyla ilgili şikâyetlerini incelemekle görevlidir. Avrupa Parlamentosu tarafından seçilir. Ombudsman, şikâyet konusu hakkında Avrupa Parlamentosu'na ve ilgili kurum, organ, ofis veya ajansa bir rapor iletir. Şikâyetle bulunan kişi, bu soruşturmaların sonuçları hakkında bilgilendirilir.

Avrupa Parlamentosu

(European Parliament)

Birlik vatandaşlarının temsilcilerinden oluşan Avrupa Birliği kurumudur. Avrupa Parlamentosu üyeleri, beş yıllık bir dönem için, doğrudan genel seçimle, serbest ve gizli oyla seçilmektedir. Avrupa Parlamentosu Konsey ile birlikte, yasama ve bütçe işlevlerini yerine getirir. Ayrıca, siyasi denetim ve danışma işlevini de yerine getirir. Komisyon başkanını seçer. Üyelerinin sayısı 750'yi geçemez.

Avrupa Savcılığı Ofisi

(The European Public Prosecutor's Office)

Birliğin mali çıkarlarını etkileyen suçlarla mücadele etmek amacıyla Eurojust bünyesinde kurulmuştur. Gerektiğinde Europol ile irtibat halinde, Birliğin mali çıkarlarına karşı işlenen suçların faillerinin ve suç ortaklarının soruşturulması, kovuşturulması ve yargı önüne çıkarılmasından sorumludur. Avrupa Savcılığı Ofisi, bu suçlarla ilgili olarak, üye devletlerin yetkili mahkemelerinde savcıların yürüttükleri görevleri yerine getirir.

Avrupa Savunma Ajansı

(European Defence Agency)

Avrupa Birliği'nin ortak savunma ve güvenlik politikası kapsamında, savunma kabiliyetlerinin geliştirilmesi, araştırma, tedarik ve silahlanma alanlarında faaliyet gösteren Birlik Ajansıdır. Katılmak isteyen tüm üye devletlere açıktır.

Avrupa Sosyal Fonu

(European Social Fund)

Avrupa Birliği üye devletleri arasındaki refah ve yaşam standartları arasındaki farklılıkları gidermek, böylece ekonomik ve sosyal uyumu teşvik etmek amacıyla 1958 yılında oluşturulmuş bir fondur.

Avrupa Tek Senedi

(Single European Act)

Kurucu Antlaşmalara değişiklikler getiren ilk önemli antlaşmadır. 17 Şubat 1986 tarihinde Lüksemburg'da dokuz üye devlet tarafından ve 28 Şubat 1986 tarihinde de Lahey'de imzalanmıştır. 1 Temmuz 1987 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Avrupa Tek Senedi'nde, dış politika alanında üye devletler arasında işbirliğine dair hükümler yer almaktadır. Ayrıca, iç pazarın 1992 yılı sonuna kadar tamamlanması öngörülmüş, karar alma mekanizmasında Avrupa Parlamentosu'nun rolü güçlendirilmiş ve nitelikli çoğunlukla karar alma usulünün geçerli olduğu alanların sayısı artırılmıştır.

Avrupa Topluluğu

(European Community)

Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun, 7 Şubat 1992 tarihinde Maastricht'te imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması ile değiştirilmiş adıdır. Söz konusu Antlaşma'nın yürürlüğe girdiği 1 Kasım 1993 tarihinden Lizbon Antlaşması'nın yürürlüğe girdiği 1 Aralık 2009 tarihine kadar, eski Avrupa

Ekonomik Topluluğu, Avrupa Topluluğu olarak anılmıştır. Lizbon Antlaşmasıyla Avrupa Topluluğu ifadesi Avrupa Birliği olarak değiştirilmiştir.

Avrupa Yatırım Bankası

(European Investment Bank)

1958 yılında kurulan ve Lüksemburg'da bulunan Avrupa Yatırım Bankası'nın görevleri, özellikle az gelişmiş bölgelerin kalkınmasını teşvik etmek, teşebbüsleri modernleştirmek veya dönüştürmek ya da yeni iş imkanları yaratmak ve birden çok üye devletin ortak çıkarını ilgilendiren projelere yardımcı olmak amacıyla bütün ekonomik sektörlerde krediler ve garantiler sağlamaktır.

Beyaz Kitap

(White Paper)

Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan ve belirli bir konudaki Birlik eylemine yönelik somut öneriler içeren belgelerdir. Beyaz Kitaplar, bazı durumlarda, Avrupa düzeyinde bir tartışma ve danışma sürecini başlatmayı amaçlayan Yeşil Kitapların devamı niteliğinde olurlar ve

Yeşil Kitapta varılan sonuçları önerilere dönüştürürler. 14 Haziran 1985 tarihli ve COM(85) 310 final sayılı, İç Pazarın Tamamlanmasına İlişkin Beyaz Kitap örnek olarak verilebilir.

Birlik Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi

(High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy)

Birliğin Ortak Dış ve Güvenlik Politikasının oluşturulmasına önerileriyle katkıda bulunur ve Avrupa Birliği Zirvesi ve Konsey tarafından kabul edilen kararların uygulanmasını sağlar. Ortak dış ve güvenlik politikasına ilişkin konularda Birliği temsil eder. Birlik adına üçüncü taraflarla siyasi diyalog yürütür, uluslararası örgütlerde ve uluslararası konferanslarda Birliğin tutumunu ifade eder. Ayrıca, Dışışleri Konseyi'ne başkanlık eder ve Komisyon Başkan Yardımcılarından biridir. 1 Aralık 2009 tarihinden beri bu görev Catherine Ashton tarafından yürütülmektedir. Yüksek Temsilci'ye görevini yerine getirirken Avrupa Dış Eylem Servisi yardımcı olur.

Birlik Programları

(Union Programmes)

Birlik politikalarına ilişkin olarak üye devletler arasındaki işbirliğini güçlendirmek amacıyla kabul edilen ve belirli bir dönemi kapsayan eylem veya eylemler bütünüdür. Katılım öncesi strateji çerçevesinde, aday ülkelerin de Birlik Programlarına katılımına imkan sağlanmıştır. Türkiye'nin halihazırda katıldığı Programlar şunlardır: Gençlik Programı, Hayatboyu Öğrenme Programı, Progress Programı, Rekabet Edebilirlik ve Yenilikçilik Çerçeve Programı (Girişimcilik ve Yenilikçilik Programı ile Bilgi ve İletişim Teknolojileri Politikası Destek Programı da dahil), Araştırma ve Teknolojik Gelişme Alanında Yedinci Çerçeve Programı, Gümrük 2013 Programı, Fiscalis 2013 Programı, Kültür Programı, 2007-2019 Yılları İçin Avrupa Kültür Başkentleri Eylemi. IPA fonları, bu programların

çoğunda katılım maliyetlerinin bir kısmını karşılamak amacıyla kullanılmaktadır.

Bölgeler Komitesi

(Committee of Regions)

Birliğin danışma organıdır. Avrupa Birliği kurumlarından Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon'a yardımcı olur. Bölgesel ve yerel organların, seçimle gelmiş bölgesel veya yerel yetki sahibi temsilcilerinden veya seçilmiş bir meclise karşı siyasi olarak sorumlu olan temsilcilerinden oluşur. Antlaşmada öngörülen hallerde, Bölgeler Komitesi'ne danışılması zorunludur. 350 üyeden oluşan Komite'de üyeliklerin dağılımı şu şekildedir: Almanya, Fransa, İtalya ve Birleşik Krallık 24'er, İspanya ve Polonya 21'er, Romanya 15, Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Macaristan, Hollanda, Avusturya, Portekiz ve İsveç 12'şer, Danimarka, İrlanda, Litvanya, Slovakya ve Finlandiya 9'ar, Estonya, Letonya ve Slovenya 7'şer, GKRY ve Lüksemburg 6'şar, Malta 5.

Daimi Temsilciler Komitesi

(COREPER)

Üye devlet hükümetlerinin daimi temsilcilerinden oluşan bu Komite, Konsey'in çalışmalarını hazırlamaktan sorumludur. Daimi Temsilciler Komitesi çalışmalarını iki seviyede yürütür: Büyükelçi düzeyindeki daimi temsilcilerden oluşan COREPER II ve daimi temsilci

yardımcılarından oluşan COREPER I. Siyasi niteliği ağır basan işler COREPER II, teknik nitelikli işler ise COREPER I tarafından ele alınır.

Daimi Yapısal İşbirliği

(Permanent Structured Cooperation)

Avrupa Birliği'nin ortak savunma ve güvenlik politikası kapsamında, askeri kabiliyetleri daha yüksek kriterleri karşılayan ve zorluk derecesi en yüksek görevler için birbirlerine karşı daha bağlayıcı taahhütlerde bulunan üye devletler tarafından, Birlik çerçevesinde, Konsey kararıyla oluşturulan işbirliğini ifade eder.

Demokrasi Açığı

(Democratic Deficit)

Avrupa Birliği'nin temel metinlerinin halkın anlayamayacağı kadar karmaşık olduğu ve karar alma usulünün demokratik denetime tabi olmadığı şeklinde bir eleştiridir. AB tarafından bu eksikliği gidermek için çeşitli önlemler alınmıştır. Lizbon Antlaşması ile Konsey toplantılarının halka açık yapılabilmesi ve vatandaş girişimi bu amaçla getirilen yeniliklerdendir.

Derogasyon

(Derogation)

Belirli bir Avrupa Birliği mevzuatının veya AB mevzuatının bazı hükümlerinin, üye devletler veya aday ülkeler tarafından üstlenilmesine ve uygulanmasına getirilen istisnalardır.

Direktif

(Directive)

Muhatapalınan her üye devleti ulaşılması gerekli sonuçlar itibarıyla bağlayan hukuki tasarruflardır. Direktifler, tüzüklerden farklı olarak, üye devletlerin iç hukukunda doğrudan uygulanmaz; iç hukuka aktarılmalı gerekir. Ancak, üye devletler direktifleri iç hukuklarına aktarırken

şekil ve yöntemi kendileri belirlerler.

Ekonomik ve Parasal Birlik

(Economic and Monetary Union)

Avrupa Birliği'nde tek paraya geçilmesi amacıyla, üye devletlerin ekonomik ve parasal politikalarının uyumlaştırılmasını amaçlayan üç aşamalı bir süreçtir. Birinci aşama, 1 Haziran 1990-31 Aralık 1993 dönemini kapsamakta olup, bu dönemde üye devletler arasında sermayenin serbest dolaşımı, ekonomi politikalarının koordinasyonu ve merkez bankaları arasındaki işbirliğinin artırılması hedeflenmiştir. İkinci aşama, 1 Ocak 1994-31 Aralık 1998 dönemini kapsamakta olup, fiyat istikrarının sağlanması yönünde üye devletlerin ekonomik ve para politikalarının birbirine yaklaştırılması amaçlanmıştır. Üçüncü aşama ise, 1 Ocak 1999 tarihinde başlamıştır. Bu aşama, avroyu kabul eden üye devletlerin döviz kurlarının sabitlenmesini ve tek para biriminin tedavüle girmesini kapsamaktadır. Bu doğrultuda, avro, 1 Ocak 2002 tarihi itibarıyla Birleşik Krallık, Danimarka ve İsveç dışındaki 12 üye devlette tedavüle girmiştir. Avro, Slovenya'da 2007 yılında, GKRY ve Malta'da 2008 yılında, Slovakya'da 2009 yılında ve son olarak Estonya'da 2011 yılında tedavüle girmiştir.

Ekonomik ve Sosyal Komite (Economic and Social Committee)

Birliğin danışma organıdır. Avrupa Birliği kurumlarından Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon'a yardımcı olur. İşveren ve işçi örgütlerinin temsilcileriyle, özellikle sosyo-ekonomik, yurttaşlıkla ilgili, mesleki ve kültürel alanlardaki diğer sivil toplum temsilcilerinden oluşur. Antlaşmada öngörülen hallerde, Ekonomik ve Sosyal Komite'ye danışılması zorunludur. 350 üyeden oluşan Komite'de üyeliklerin dağılımı şu şekildedir: Almanya, Fransa, İtalya ve Birleşik Krallık 24'er, İspanya ve Polonya 21'er, Romanya 15, Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Macaristan, Hollanda, Avusturya, Portekiz ve İsveç 12'şer, Danimarka, İrlanda, Litvanya, Slovakya ve Finlandiya 9'ar, Estonya, Letonya ve Slovenya 7'şer, GKRY ve Lüksemburg 6'şar, Malta 5.

Eurojust

2002 yılında kurulmuş bir Avrupa Birliği ajansıdır. Her bir üye devletin görevlendirdiği hakim, savcı veya üst düzey emniyet teşkilatı mensuplarından oluşan Eurojust'ın merkezi Lahey'dedir. Görevi; üye devlet makamları ve Europol tarafından yürütülen operasyonlar ve sağlanan bilgiler temelinde, iki veya daha fazla üye devleti etkileyen veya ortak bazda bir kovuşturma gerektiren ciddi suçlar

hakkında cezai soruşturma ve kovuşturmadan sorumlu ulusal makamlar arasında koordinasyonu ve işbirliğini desteklemek ve güçlendirmektir.

Europol

Suçlara ilişkin istihbarat faaliyetlerini yürüten Avrupa Birliği ajansıdır. Görevi; üye devletleri ilgilendiren ciddi suçların, terörizmin ve Birlik politikalarından birinin kapsamına giren ortak bir çıkarı etkileyen suç türlerinin önlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesi konusunda, üye devletlerin polis ve diğer kolluk kuvvetlerinin eylemlerini ve bu birimler arasında işbirliğini desteklemek ve güçlendirmektir.

Genişleme

(Enlargement)

Avrupa Birliği'ne yeni üye katılımına ilişkin süreci ifade etmek üzere kullanılan terimdir. Kurucu üyeleri Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg olan Avrupa Birliği, bugüne kadar altı genişleme süreci yaşamıştır.

- **1973:** İngiltere, İrlanda, Danimarka
- **1981:** Yunanistan
- **1986:** İspanya, Portekiz
- **1995:** Avusturya, Finlandiya, İsveç
- **2004:** Çek Cumhuriyeti, Estonya, GKRY (Güney Kıbrıs Rum Yönetimi), Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovakya, Slovenya
- **2007:** Bulgaristan, Romanya

Görüş

(Opinion)

Avrupa Birliği kurumlarının belirli bir mesele hakkındaki görüşlerini ortaya koyan ve bağlayıcı olmayan tasarruflardır.

Güçlendirilmiş İşbirliği

(Enhanced Cooperation)

Birliğin hedeflerini ileri götürmek, çıkarlarını korumak ve bütünleşme sürecini güçlendirmek amacıyla üye devletler arasında oluşturulan işbirliğidir. Konsey, güçlendirilmiş işbirliği hedeflerine Birlik tarafından makul bir süre içinde topluca ulaşılamayacağını tespit ederse, en az dokuz üye devletin katılımı şartıyla, böyle bir işbirliğine karar verir.

Hukuk Sözcüsü

(Advocate General)

Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın (ABAD) önüne gelen davalarda, dava konusu meseleye ilişkin gerekçeli görüş sunmakla görevli kişilerdir. ABAD hakimleri ile eşit statüye sahiptirler.

Hükümetlerarası Konferans (HAK)

(Intergovernmental Conference-IGC)

Avrupa Birliği üye devletleri ve aday ülkenin Dışişleri Bakanlarından oluşan bir platformdur. Bu platformda, müzakere sürecinin önemli siyasi kararları açıklanır. Fasılların açılıp kapanması HAK toplantılarında resmen ilan edilir. Esasında törensel bir yapısı vardır.

İlerleme Raporu

(Progress Report)

Aday ülkelerin Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde Kopenhag kriterlerine uyum yönünde kaydettikleri gelişmeleri değerlendiren ve Avrupa Komisyonu tarafından yıllık olarak hazırlanan raporlardır. Türkiye için 1998'den beri İlerleme Raporu hazırlanmaktadır.

Kapanış Kriteri

(Closing Benchmark)

Üyelik müzakerelerinde, bir faslın geçici olarak kapatılabilmesi için Avrupa Birliği Konseyi tarafından belirlenen kriterlerdir. Kapanış kriterleri, Avrupa Birliği mevzuatına uyum amacıyla herhangi bir mevzuatın çıkarılması, idari kapasitenin geliştirilmesi ya da yapılacak çalışmaları gösteren bir Eylem Planı ya da Strateji hazırlanması gibi hususları kapsayabilir.

Karar

(Decision)

Avrupa Birliği kurumlarının belirli bir konu hakkında vardıkları kararı belirten tasarruflardır. Bütünüyle bağlayıcıdır. Ancak muhatabı belirtilen bir karar yalnızca muhatabı için bağlayıcıdır.

Katılım Antlaşması

(Treaty of Accession)

Avrupa Birliği'ne katılım müzakereleri sonunda Avrupa Birliği ülkeleri ile aday ülke arasında katılım şartlarına ve bu katılımın Kurucu Antlaşmalara getireceği değişikliklere ilişkin olarak yapılan antlaşmadır.

Katılım Ortaklığı Belgesi

(Accession Partnership)

Avrupa Birliği'ne aday ülkeler için, Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan ve Avrupa Birliği Konseyi tarafından

kabul edilen, her bir aday ülkenin Avrupa Birliği'ne katılım yönünde gelişme kaydetmesi öngörülen öncelikli alanların değerlendirildiği belgedir. Katılım Ortaklığı Belgesi, aday ülkenin Kopenhag kriterlerine uyum sağlama doğrultusundaki yükümlülükleri kapsamında, kısa ve orta vadeli önceliklere ilişkin bir takvim içerir.

Türkiye için hazırlanan ilk Katılım Ortaklığı Belgesi 2001 yılında, ikincisi 2003 yılında, üçüncüsü 2006 yılında ve dördüncüsü 2008 yılında hazırlanmıştır.

Katılım Öncesi Ekonomik Program

(Pre-Accession Economic Program)

Aday ülkelere yönelik katılım öncesi mali izleme süreci çerçevesinde, her bir aday ülke tarafından Kopenhag ekonomik kriterlerinin karşılanması amacıyla hazırlanan programdır. Katılım öncesi ekonomik program, aday ülkenin orta dönem makroekonomik politikalarını ve uygulamayı öngördüğü yapısal reformları içermektedir. Dört yıllık bir dönemi kapsayan bu programlar, Avrupa Birliği üyeliği gerçekleşene kadar her yıl revize edilmekte ve Avrupa Komisyonu'na sunulmaktadır.

KEP, Türkiye tarafından da 2001 yılından bu yana her yıl hazırlanmaktadır.

Katılım Öncesi Strateji

(Pre-accession Strategy)

Aday ülkelerin Avrupa Birliği'ne katılımlarının nasıl ve ne şekilde gerçekleştirileceğine ilişkin çerçeveyi ifade eder. Katılım Öncesi Stratejide, bu süreçte uygulanacak usul, öncelikler ve Stratejinin uygulanması için gerekli araçlar belirlenir. Bu kapsamda Katılım Ortaklığı Belgeleri ve AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Ulusal Programlar yer alır. Ayrıca, Birlik Programlarına ve Ajanslarına katılım, katılım öncesi yardım ve siyasi diyalogun artırılması gibi unsurlar da bu kapsamda yer almaktadır.

Katılım Öncesi Yardım Aracı

(Instrument for Pre-accession Assistance-IPA)

Aday ülkelere ve potansiyel aday ülkelere Birlik üyeliğine hazırlanmaları için verilen mali yardımlar Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) adı altında birleştirilmiştir. IPA'nın temel amacı, aday ülkenin AB'ye üye olma yolundaki ihtiyaç ve önceliklerine hizmet eden projelerin desteklenmesidir. Projeler aracılığıyla kullandırılan fonlar, AB müktesebatına uyumu ve bu uyum için gerekli idari kapasitenin oluşturulmasını hedeflemektedir. IPA, şu beş bileşenden meydana gelmektedir: 1. Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma 2. Sınır Ötesi İşbirliği 3. Bölgesel Kalkınma 4. İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi 5. Kırsal Kalkınma

Katmanlı Yetki İlkesi

(Principle of Subsidiarity)

Avrupa Birliği ile üye devletler arasında yetkilerin kullanımını düzenleyen ilkedir. Bu ilke uyarınca, Birlik, münhasır yetkisine girmeyen alanlarda, sadece, öngörülen eylemin amaçlarının üye devletler tarafından merkezi düzeyde veya bölgesel ve yerel düzeyde yeterli biçimde gerçekleştirilemeyeceği ve fakat söz konusu eylemin boyutu ya da etkileri itibarıyla Birlik düzeyinde daha iyi gerçekleştirilebileceği durumlarda harekete geçer.

Kopenhag Kriterleri

(Copenhagen Criteria)

1993 Kopenhag Zirvesi'nde kararlaştırılan ve aday ülkelerin Birliğe üye olabilmek için yerine getirmeleri gereken kriterlerdir. Bunlar:

- Demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları, azınlıklara saygı ve azınlıkların korunmasını teminat altına alan kurumların istikrarlı biçimde işlemesi (siyasi kriterler),

- İşleyen bir pazar ekonomisine sahip olmanın yanı sıra Avrupa Birliği içerisindeki rekabet baskısı ve piyasa güçleri ile baş edebilme kapasitesi (ekonomik kriterler) ve
- Üyelikten kaynaklanan yükümlülükleri üstelenebilme yeteneğidir (Avrupa Birliği müktesebatına uyum).

1995 Madrid Zirvesi'nde, aday ülkelerce uyum sağlanan Avrupa Birliği müktesebatının, gerekli idari yapıların oluşturularak etkili biçimde uygulanması hususu da üyelik kriterlerine eklenmiştir.

Kurucu Antlaşmalar

(Founding Treaties)

1951 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma ile 1957 tarihli Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu'nu Kuran Antlaşmayı bir arada ifade etmek için kullanılan terimdir. 1992 tarihli Avrupa Birliği Antlaşması da Kurucu Antlaşmalar arasında sayılmaktadır.

Lizbon Antlaşması

(Treaty of Lisbon)

13 Aralık 2007 tarihinde Lizbon'da imzalanan ve 1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Antlaşmadır. Lizbon Antlaşması ile, Kurucu Antlaşmalara önemli değişiklikler getirilmiştir. Söz konusu değişiklikler esas itibarıyla, Avrupa Birliği Zirvesi Başkanlığı sisteminin getirilmesini, Birlik Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilciliği makamının oluşturulmasını, nitelikli çoğunluk prensibinin nüfus kriteri göz önünde tutularak değiştirilmesini ve Avrupa Birliği yasama sürecinde ulusal parlamentolara daha etkin bir rol verilmesini içermektedir. Ayrıca, Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın adı Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma olarak değiştirilmiş ve Avrupa Birliği, Avrupa Topluluğu'nun yerini almıştır.

Lizbon Stratejisi

(Lisbon Strategy)

Mart 2000'de Lizbon'da gerçekleştirilen Avrupa Birliği Zirvesi'nde, küreselleşme ve yaşanan nüfus karşısında 2010 yılı hedef alınarak ortaya konan stratejidir. Amacı, Avrupa Birliği'nin 2010 yılı itibarıyla, sürdürülebilir ekonomik büyümenin ve daha çok ve daha iyi iş imkanlarının sağlanması suretiyle, dünyanın en rekabetçi ve en dinamik, bilgiye dayalı ekonomisi olmasıdır. Strateji, 2005 yılında yenilenmiştir.

Maastricht Kriterleri

(Maastricht Criteria)

Avrupa Birliği Antlaşması'nda yer alan ve Ekonomik ve Parasal Birliğin üçüncü aşamasına geçiş öncesinde üye devletlerin uyum sağlaması gereken kriterlerdir. Buna göre, üçüncü aşamaya katılacak üye devletin:

- enflasyon oranının, en düşük enflasyona sahip üç üye devletin yıllık enflasyon oranları ortalamasını 1,5 puandan fazla geçmemesi,
- uzun vadeli faiz oranlarının, 12 aylık dönem itibarıyla, fiyat istikrarı alanında en iyi performans gösteren 3 ülkenin faiz oranını 2 puandan fazla aşmaması,
- bütçe açığının GSYH'ye oranının, yüzde 3'ü geçmemesi,
- devlet borçlarının GSYH'ye oranının, yüzde 60'ı geçmemesi,
- parasının, son 2 yıl itibarıyla diğer bir üye devlet parası karşısında devalüe edilmemiş olması

gerekmektedir.

Müzakere Fasılları

(Negotiating Chapters)

Üyelik müzakerelerinde, Avrupa Birliği müktesebatına uyum bakımından aday ülke tarafından yerine getirilmesi gereken uyum çalışmalarının ve bu amaçla Avrupa

Birliği ile sürdürülen müzakerelerin konular itibarıyla sınıflandırılmasını ifade eder.

Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki üyelik müzakereleri aşağıdaki fasıllarda sürdürülmektedir:

1. Malların Serbest Dolaşımı (Free Movement of Goods)
2. İşçilerin Serbest Dolaşımı (Freedom of Movement for Workers)
3. İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi (Right of Establishment and Freedom to Provide Services)
4. Sermayenin Serbest Dolaşımı (Free Movement of Capital)
5. Kamu Alımları (Public Procurement)
6. Şirketler Hukuku (Company Law)
7. Fikri Mülkiyet Hukuku (Intellectual Property Law)
8. Rekabet Politikası (Competition Policy)
9. Mali Hizmetler (Financial Services)
10. Bilgi Toplumu ve Medya (Information Society and Media)
11. Tarım ve Kırsal Kalkınma (Agriculture and Rural Development)
12. Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı (Food Safety, Veterinary and Phytosanitary Policy)
13. Balıkçılık (Fisheries)
14. Taşımacılık Politikası (Transport Policy)
15. Enerji (Energy)
16. Vergilendirme (Taxation)
17. Ekonomik ve Parasal Politika (Economic and Monetary Policy)
18. İstatistik (Statistics)
19. Sosyal Politika ve İstihdam (Social Policy and Employment)

20. İşletmeler ve Sanayi Politikası (Enterprise and Industrial Policy)
21. Trans-Avrupa Şebekeleri (Trans-European Networks)
22. Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu (Regional Policy and Coordination of Structural Instruments)
23. Yargı ve Temel Haklar (Judiciary and Fundamental Rights)
24. Adalet, Özgürlük ve Güvenlik (Justice, Freedom and Security)
25. Bilim ve Araştırma (Science and Research)
26. Eğitim ve Kültür (Education and Culture)
27. Çevre (Environment)
28. Tüketicinin ve Sağlığın Korunması (Consumer and Health Protection)
29. Gümrük Birliği (Customs Union)
30. Dış İlişkiler (External Relations)
31. Dış, Güvenlik ve Savunma Politikası (Foreign, Security and Defence Policy)
32. Mali Kontrol (Financial Control)
33. Mali ve Bütçesel Hükümler (Financial and Budgetary Provisions)
34. Kurumlar (Institutions)
35. Diğer (Other Issues)

Nice Antlaşması

(Treaty of Nice)

26 Şubat 2001 tarihinde Nice’de imzalanan ve 1 Şubat 2003 tarihinde yürürlüğe giren Antlaşmadır. Nice Antlaşması ile, Kurucu Antlaşmalara değişiklikler getirilmiştir. Söz konusu değişiklikler esas itibarıyla, 2004 yılında gerçekleşen genişlemenin gerektirdiği kurumsal düzenlemeleri ve nitelikli çoğunlukla karar verilen alanların sayısının artırılmasını içermektedir.

Nitelikli Çoğunluk

(Qualified Majority)

Lizbon Antlaşması ile Avrupa Birliği kurumlarının karar alırken uyguladığı nitelikli çoğunluk ilkesine bir takım yenilikler getirilmiştir. Buna göre, nitelikli çoğunluk, 1 Kasım 2014 tarihinden itibaren, Konsey üyelerinin en az on beşinin dahil olduğu, Birlik nüfusunun en az % 65'ini oluşturan üye devletleri temsil eden Konsey üyelerinin en az % 55'ini ifade eder.

Lizbon Antlaşması uyarınca, 1 Kasım 2014 tarihine kadar olan sürede Nice Antlaşması ile getirilen ağırlıklı oy sisteminin uygulanması öngörülmüştür. 2014-2017 yılları arasında aşamalı olarak Lizbon Antlaşması ile getirilen yeni sisteme geçilmesi planlanmaktadır. Ancak, bu tarihler arasında üye devletlerden biri oylamanın Nice usulüne göre yapılmasını talep ederse, oylama o şekilde yapılacaktır.

Olağan Yasama Usulü

(Ordinary Legislative Procedure)

Avrupa Birliği'nde, tüzük, direktif veya kararların, Komisyon'un önerisi üzerine, Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından ortaklaşa kabul edildiği usuldür.

Orantılılık İlkesi

(Principle of Proportionality)

Birlik eyleminin içeriğinin ve şeklinin, Antlaşmaların amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli olanı aşamaya-çağını ortaya koyan ilkedir.

Ortak Dış ve Güvenlik Politikası

(Common Foreign and Security Policy)

Ortak bir savunmaya dönüşebilecek ortak bir savunma politikasının aşamalı olarak belirlenmesi de dâhil, dış politikanın bütün alanlarını ve Avrupa Birliği'nin güvenliğine ilişkin tüm meseleleri kapsar. Özel kural ve usullere tabi olan bu politika, Kurucu Antlaşmalarda

aksi öngörülmedikçe, Avrupa Birliği Zirvesi ve Konsey tarafından oybirliğiyle belirlenir ve uygulanır.

Üye devletler, Birliğin dış ve güvenlik politikasını, bağlılık ve dayanışma ruhuyla, aktif ve şartsız bir biçimde destekler ve Birliğin bu alandaki eylemine uygun hareket ederler. Ayrıca, Birliğin çıkarlarına aykırı olan veya uluslararası ilişkilerde Birliğin birleşik bir güç olarak etkinliğini zedeleyebilecek her türlü eylemden kaçınırlar.

Özel Yasama Usulü

(Special Legislative Procedure)

Avrupa Birliği'nde, Kurucu Antlaşmalarda öngörülen belirli durumlarda, tüzük, direktif veya kararların, Konsey'in

katılımıyla Avrupa Parlamentosu tarafından veya Avrupa Parlamentosu'nun katılımıyla Konsey tarafından kabul edildiği usuldür.

Politika ve Güvenlik Komitesi

(Political and Security Committee)

Birliğin ortak dış ve güvenlik politikasının kapsadığı alanlardaki uluslararası durumu izlemek amacıyla, 22 Ocak 2001 tarihi Konsey Kararı ile kurulmuş olan Komitedir. Ortak güvenlik ve savunma politikası çerçevesinde geliştirilen yapıların desteğini alarak Konsey'e yardımcı olur. Birlik içinde iç güvenliğe ilişkin operasyonel işbirliğinin desteklenmesini ve güçlendirilmesini sağlamak amacıyla, Konsey bünyesinde oluşturulan daimi komite ile birlikte Konsey'e görüş bildirir.

Sayıştay

(Court of Auditors)

Birliğin tüm gelir ve gider hesaplarını denetlemek amacıyla kurulmuştur. Gelir ve giderlerin hukuka uygunluğunu ve düzgünlüğünü ve mali yönetimin sağlam olup olmadığını inceler. Bu çerçevede, her türlü usulsüzlüğü bildirir. Sayıştay, her bir üye devleti temsil eden üyelerden oluşur.

Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu

(European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)

Avrupa Birliği'nin ortak tarım politikasını finanse etmek üzere 1962 yılında oluşturulmuş fondur.

Tavsiye

(Recommendation)

Avrupa Birliği kurumlarının belirli bir mesele hakkındaki görüşlerini ortaya koyan ve aynı zamanda bir öneri içeren bağlayıcı olmayan tasarruflardır.

Tüzük

(Regulation)

Genel uygulama alanına sahip, bütünüyle bağlayıcı ve tüm üye devletlerde doğrudan uygulanan hukuki tasarruflardır. İç hukuka aktarılmasına gerek yoktur.

Ulusal Program

(National Programme)

Tam adı "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Ulusal Program" olup, Avrupa Birliği'ne aday ülkeler tarafından hazırlanarak Avrupa Komisyonu'na sunulan ve Katılım Ortaklığı Belgesinde yer alan önceliklerin ne şekilde yerine getirileceğine ilişkin belgedir. Ulusal Programda, Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlamak için aday ülkelerin mevzuatlarında yapacakları düzenlemeler, uyum için gerekli beşeri ve mali kaynaklar, Avrupa Birliği müktesebatının üstlenilmesi amacıyla geliştirilmesi gereken idari yapı tüm bu hususlara ilişkin kısa ve orta vadeli öncelikler takvimi yer almaktadır. Türkiye ilk Ulusal Programını 2001 yılında, ikincisini 2003 yılında, üçüncüsünü ise 2008 yılında hazırlamıştır.

Uyum Fonu

(Cohesion Fund)

Satın alma gücü paritesine göre kişi başına GSYİH'sı Avrupa Birliği ortalamasının % 90'ının altında olan üye devletlerde, çevre alanındaki projelere ve ulaştırma altyapısına ilişkin trans-Avrupa ağları alanındaki projelere mali katkı sağlamak amacıyla 1993 yılında oluşturulmuş fondur.

Uzlaşma Komitesi

(Conciliation Committee)

Bir Birlik tasarrufunun kabul edilmesinde olağan yasama usulünün uygulanması halinde, Komisyon tarafından önerilen taslak yasama tasarrufunun ikinci okumasından sonra Konsey ve Parlamento arasında bir

mutabakat sağlanamaması durumunda, ortak bir metin üzerinde anlaşmaya varılması için oluşturulan Komitedir. Konsey üyeleri veya bunların temsilcileri ile Avrupa Parlamentosu'nu temsil eden eşit sayıda üyeden oluşur.

Vatandaş Girişimi

(Citizens' Initiative)

Kayda değer sayıdaki üye devletten en az bir milyon Birlik vatandaşının, Birliğin bir hukuki tasarrufunun gerekli olduğunu düşündükleri konularda, Avrupa Komisyonu'nu yetkileri çerçevesinde her türlü uygun öneriyi sunmaya davet etme girişiminde bulunmasını ifade eder.

Yeşil Kitap

(Green Paper)

Belirli bir alanda bir öneri sunarak Avrupa düzeyinde bir tartışma ve danışma sürecini başlatmak amacıyla Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan belgelerdir. Yeşil Kitabın kapsadığı tartışma ve danışmaların sonuçları, bir Beyaz Kitabın konusunu oluşturabilir. 10 Kasım 2010 tarihinde yayımlanmış olan COM(2010) 629 final sayılı, "Kapsayıcı Büyüme ve Sürdürülebilir Kalkınma İçin AB'nin Kalkınma Politikası, Avrupa Birliği'nin Kalkınma Politikasının Etkisinin Artırılması" başlıklı Yeşil Kitap örnek olarak verilebilir.

Yetkilendirilme İlkesi

(Principle of Conferral)

Avrupa Birliği'nin, hedeflerine ulaşmak için, ancak Kurucu Antlaşmalarda kendisine verilen yetkilerin sınırları dahilinde hareket etmesini ifade eder. Antlaşmalarda Birliğe verilmemiş yetkiler üye devletlere aittir.

T.C.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

Adres: Mustafa Kemal Mah. 2082.Cad. No: 4
06800 Bilkent /ANKARA

Telefon: 0 (312) 218 13 00 • **Faks:** 0 (312) 218 14 64
www.ab.gov.tr